

ПРИЈЕДЛОШКО-ПАДЕЖНЕ КОНСТРУКЦИЈЕ СА ЗНАЧЕЊЕМ ЛОКАЛИЗАЦИЈЕ ЕМОЦИЈА (ЛОКАЛИЗАТОР СРЦЕ) У РУСКОМ И СРПСКОМ ЈЕЗИКУ

Апстракт: Циљ овога рада је да покаже којим приједлошко-падежним и падежним конструкцијама изражавамо локализацију емоција у руском и српском језику и да се утврди степен сличности, односно разлике на том плану у ова два језика. Такође, циљ је да се покаже да ли постоји разлика у семантици еквивалентних лексема срце – сердце, као и фреквентност употребе дате лексеме у датом контексту у ова два језика. Проблематика је разматрана на корпусу од 150 примјера из релевантних дјела руске књижевности и њихових превода на српски језик. Анализа је вршена на морфолошком и семантичком плану и показала је одређене разлике на оба плана. У контексту локализовања емоција у руском језику је заступљенија лексема душа, чему узроке треба тражити у хришћанској традицији, дубоко укоријењеној у руском језику. У српском језику, пак, срце и душа су подједнако заступљени у наведеном контексту.

Кључне ријечи: срце, локализатор, објект локализације, емоција, приједлошко-падежна конструкција.

1. Увод

Емоције су веома важан дио човјековог живота и он их на различите начине изражава у језику. Један од тих начина је локализовање емоција на различите дијелове тијела. Доминантни у том погледу, у оба језика, су *срце* (*сердце*), *душа* (*душа*), *лице* (*лицо*) и *очи* (*глаза*). Именице које означавају органе имају конкретно-просторно значење, као и велики број других именица, јер „...све именице с конкретним значењем могу означавати локализаторе или објекте локализације у неком просторном односу.“ (Пипер, Антонић, 2005: 718)

У овом раду пажњу ћемо обратити на *срце* (*сердце*) као локализатор емоција и приједлошко-падежне и падежне конструкције које су најфреквентније при оваквим изразима у оба језика, а добијени резултати ће говорити како о морфолошкој структури оба језика, тако и о наивној слици свијета руског и српског народа.

¹ vesna.d.micic@ffuis.edu.ba

Проблематика ће бити разматрана на примјерима издвојеним из релевантних дјела руске књижевности и њихових превода на српски језик. Теоријску основу чиниће рад Предрага Пипера (1977-1978) о обиљежавању просторних односа приједлошко-падежним конструкцијама у два језика.

Казарина (2002: 91-94) наводи да је дио људског тијела или орган гдје је локализована емоција, пасивна тачка која подноси емоцију, ка којој је емоција усмјерена или од које емоција креће. У руском језику локус се најчешће изражава лексемама *душа* и *сердце*, што се исто односи и на српски језик, јер су те лексеме симбол осјећања и расположења човјека.

Иако ћемо се у овом раду примарно бавити проблематиком лексе-*месердце* као локализатора емоција, биће ријечи и о појму *душа*, нарочито у руском језику, јер је семантика ове двије именице дубоко испреплетена па их поједини рјечници тумаче и као синониме.

Користићемо општеприхваћену подјелу емоција на пријатне и непријатне, гдје су пријатне љубав, радост, срећа, задовољство, понос, а непријатне туга, очајање, стид, страх и слично. (Миливојевић, 2008: 20) Такође, поред локализовања емоција, обратићемо пажњу и на локализовање показатеља емоција, као што су смијех, плач итд.

2. Семантика лексеме *срце* (*сердце*)

У руским рјечницима синонима (Александрова, 1975: 132, 485; Рјечник, 1997: 87) лексема *сердце* наводи се као синоним лексеми *душа*. У рјечнику *Новый объяснительный словарь русского языка* (1997: 89) лексема *сердце* се тумачи са тачке гледишта односа човјека према другим људима, док се *душа* карактерише са тачке гледишта њеног унутрашњег устројства. Срце је дефинисано као невидљиви орган осјећања и предосјећања. Ипак, као најважнији невидљиви орган, који је складиштар емоција, истиче се *душа*, што нам може указивати на то да у руском језику и у свијести носилаца руског језика, *душа* ипак има примат над *срцем* кад је у питању локализовање емоција. *Душа* је у том смислу много комплекснија, јер се у њој одвија цјелокупни унутрашњи живот човјеков.

Срце се посматра као нешто статично, мјесто гдје се складиште емоције. Снажне емоције се доживљавају и описују тако као да улазе у срце извана. Оно што се дешава у човјековом срцу обично је сакривено од других људи. Срце као орган који складишти емоције има неке сличности са срцем као физиолошким органом. То се прије свега односи на позиционирање на исто мјесто у човјековим грудима, али и у корелацији са крвљу код оба поменута органа.

Срце и сва значења која ова лексема носи директно су супротстављена глави, која је носилац тачног, логичког значења.

Казарина (2002: 91-94) за лексему *сердце* каже да се тумачи као номинанта предмета који има површинске и запреминске мјере па човјек наведени орган замишља као посуду која је испуњена одређеном материјом. Та материја су емоције, о којима се јавља појам као о материјама у течном стању. Срце је смјештено негдје у грудима, аналогно срцу као материјализованом органу, мишићу заслужном за пумпање крви по човјековом тијелу. Аналогно свим другим органима, срце има своју функцију, само што та функција није физиолошке него психичке природе.

У појединим рјечницима српског језика такође се наводи да су лексеме *душа* и *срце* синоними у одређеним контекстима. (Московљевић, 2000: 174) Тумачења двије поменуте лексеме су веома слична као и у руским рјечницима.

Које све емоције локализујемо у срце? Ту су и непријатне емоције:

-бол

„... которыми он победил их, и ищут,,
в нем щемящено *болью* в **сердце** одного
хорошего.“ (Толстой, 1984: 59)

.... којима их је он победио, и, с *болом*
у **срцу**, траже код њега само оно што је
добро.“ (Толстој, 2005: 46)

-страх

„Он узнал, что она тут, по радости и
страху, охватившим его **сердце**.
(Толстой, 1984: 35)

„Сазнао је да је она ту по радости и
“*страху* који му обузеше **срце**.“
(Толстој, 2005: 28)

-очајање

„Но, вопреки этому виду бабочки,
только что уцепившейся за травку и
готовой, вот-вот вспорхнув, развернуть
радужные крылья, *страшноотчаяние*
щемило ей **сердце**.“
(Толстой; 1984: 94)

„Али, иако је личила на лептира који је
тек пао на травку и спреман је сваки час
да рашири крилца и да прхне, *страшно*
очајање јој је гризло **срце**.“
(Толстој, 2005: 71)

-стид

„... этот взгляд, полный любви, которым,,
она тогда взглянула на него и на который

... *стидела се* и **срце** ју је *болело* због
тога погледа пуног љубави којим га је

он не одговорио њој, мучителним *стыдом* погледала, а на који он није одговорио. “
резал ее **сердце**.“ (Толстой, 1984: 92) (Толстој, 2005: 69)

-сажаљење

„В этой смиренной, покорной торопливости бедного, дряхлого старика было столько *вызывающего жалость*, столько такого, отчего иногда **сердце** точно переворачивается в груди, что вся публика, начиная с Адама Иваныча, тотчас же переменяла свой взгляд на дело.“ (Достоевский, 1975: 24)

„У тој смиреној, покорној журби јадног, оронулог старца, било је много *нечегашто изазива сажаљење* „и што човека неки пут **у срце** дарне, тако да су сви присутни наједаред променили своје раније држање.“

(Достојевски, 1992: 15)

-туга

„... но как изобразить мне тогдашнюю,, ... *грусть* мою (которую живо сейчас припомнил), засевшую **в сердце**...“ (Достоевский, 1975: 22)

али како да опишем своју тадашњу *тугу* (које сам се сада живо сетио) која ми је пала **на срце**...“ (Достојевски, 1992: 33)

Свакако, у срце локализујемо и бројне пријатне емоције:

-радост

„Он узнал, что она тут, по *радости* и страху, охватившим его **сердце**.“ (Толстой, 1984: 35)

„Сазнао је да је она ту по *радости* и страху који му обузеше **срце**.“ (Толстој, 2005: 28)

-задовољство

„... и странное *чувство удовольствия*, ... и вместе страха чего-то вдруг шевельнулосьпо у нее **в сердце**.“ (Толстой, 1984: 87)

и чудно *осећање задовољства* мешано са страхом од нечега, пробуди се у њеном **срцу**.“ (Толстој, 2005: 65)

-љубав

„У тебя **в сердце** нашлось столько *любви*, чтобы простить...“ (Толстой, 1984: 111)

„У твом **срцу** било је толико *љубави* “да си могла опростити...“ (Толстој, 2005: 82)

3. Приједлошко-падежне конструкције које означавају локализацију емоције, када је локализатор срце (срце)

Локализација емоција подразумијева изражавање просторних односа, као и када је у питању било који други тип локализације. Семантичка категорија простора се остварује на свим језичким нивоима, при чему је важно присуство елемената, који чине њен ситуативни оквир. За изражавање датог значења у оба језика, веома су погодне приједлошко-падежне конструкције, које могу да пренесу информације о томе да ли се ради о статичној или динамичној ситуацији, који положај заузима објекат локализације у односу на локализатор. Такве конструкције су основни носиоци просторног значења у независним реченицама. (Пипер, Антонић, 2005: 717-722)

Просторно значење у оба језика може да се изрази и само падежним облицима без приједлога. Пипер наводи да је за руски језик карактеристична конструкција инструментала без приједлога, а у српском инструментала и датива без приједлога.

Користећи се Пиперовом терминологијом (в. Пипер, 1977-1973: 5), треба нагласити да ћемо емоцију сматрати објектом локализације, а *срце* локализатором. Локализатор мора бити лексема конкретног значења, док објекат локализације могу бити и апстрактне лексеме. (Пипер, Антонић, 2005: 717) Обратићемо пажњу на оријентациони аспект просторног одређивања, као и на кинетички.

3.1. Оријентациони аспект просторног односа

Конструкција, која се најчешће среће у оба језика, јесте она која указује на оријентациони аспект просторног односа и на директну лоцираност, при чему је оријентир унутрашњост локализатора срце. Такво значење у руском језику се изражава конструкцијом **в+Л**, а у српском језику аналогном конструкцијом **у+Л**.

„У тебя **всердце** нашлось столько любви, чтобы простить...”
(Л. Н. Толстой, 1984: 111)

„У твом **срцу** било је толико љубави да си могла опростити...”
(Л. Н. Толстој, 2005: 82)

„Модели предлошко-падежних конструкција с локативом су у оба језика немаркирани према критеријуму који се односи на кретање објекта локализације. С обзиром на то да обележавају и исти оријентир, **в+Л** у руском и **у+Л** у српскохрватском језику имају исте семантичке структуре, а на синтагматском плану најчешће представљају преводне еквиваленте.“ (Пипер, 1977-1978: 15)

Специфична је друга бинарна опозиција, која потпада под директну лоцираност. Уколико је оријентир површина локализатора, то је могуће изразити конструкцијом **на+Л** у оба језика. Међутим, у анализираним примјерима из корпуса није пронађена употреба конструкције **на+сердце** у руском језику, иако неколико релевантних рјечника показује да је таква конструкција у руском језику могућа у одређеним контекстима. (Рјечник, 1983: 502-503; Ожегов, Шведова, 2010: 713). Умјесто лоцирања емоција на површину срца, оне су лоциране у унутрашњост срца (конструкција **в+Л**) или на површину душе (конструкција **на+Л**). Наведене конструкције су много фреквентније у односу на конструкцију **на+сердце**. У српском језику, пак, конструкција **на+срце** је често у употреби у датом семантичком контексту. У другим контекстима, конструкција **на+Л** представља руско-српски морфолошки и семантички еквивалент.

„ ... вспомнила любовь к себе того, кого она любила, и ей опять стало радостнона душе и она с улыбкой счастья легла на подушку. “

(Толстой, 1984: 64)

„ ... но как изобразить мне тогдашнюю грусть мою (которую живо сейчас припомнил), засевшую в сердце...“

(Достоевский, 1975: 22)

„ ... сети се љубави оног кога је и сама волела, и опет јој би лако на срцу, и леже на узглављу са срећним осмејком.“

(Толстој, 2005: 49)

„ ... али како да опишем своју тадашњу тугу (које сам се сада живо сетио), која ми је пала на срце...“

(Достојевски, 1992: 33)

У оба анализирана случаја у питању је непосредна локализованост.

3.2. Кинетички аспект просторног односа

Кључна особина овога аспекта јесте могућност објекта локализације да мијења своје мјесто у простору и на тај начин мијења и свој положај према локализатору. Пипер наводи да, као бинарну опозицију, разликујемо усмјерено и неусмјерено кретање. (Пипер, 1977-1978: 14)

У мноштву случајева је емоцији, као граматичком субјекту реченице, приписана одређена радња, употребом глагола **резать – резати, щемить – тиштати, шевельнуться – макнути се, охватить – обузети**. Евидентно је да сви поменути глаголи искључују статичност, нарочито када се сагледају у реченичном контексту.

„ ... этот взгляд, полный любви,
которым она тогда взглянула на
него и на который он не ответил
ей, мучительным *стыдом*резал ее
сердце. “ (Толстой, 1984: 92)

„ ... стидела се и срце ју је болело
због тога погледа пуног љубави
којим га је погледала, а на који он
није одговорио. “ (Толстој, 2005: 69)²

„ Но, вопреки этому виду бабочки,
только что уцепившейся за травку и
готовой, вот-вот вспорхнув, развернуть
радужные крылья, *страшно*отчаяние
щемило ей **сердце**. “
(Толстой, 1984: 94)

„ Али, иако је личила на лептира који је
тек пао на травку и спреман је сваки час
да рашири крилца и да прхне, *страшно*
очајање јој је *гризло* **срце**. “
(Толстој, 2005: 71)

„ Он узнал, что она тут, по *радости* и
страху, *охватившим* его **сердце**. “
(Толстой, 1984: 35)

„ Сазнао је да је она ту по *радости* и
страху који му *обузеше* **срце**. “
(Толстој, 2005: 28)

Можемо рећи да се емоција ипак креће у једном јасно ограниченом простору, тј. у границама датог органа, *срца*. Семантика наведених глагола нам не даје прецизне информације у ком смјеру или правцу се креће, што значи да је кретање неусмјерено. Морфолошки посматрано, локализатор у овим примјерима није изражен приједлошко-падежном конструкцијом него само падежном. Синтаксички гледано, *срце* (*сердце*) нема функцију адвербијала за мјесто, као што је био случај у раније наведеним примјерима, већ функцију директног објекта. Самим тим, јасно се види да је именица *срце* (*сердце*) у датим примјерима изражена акузативом у оба језика.

„ ... и странное *чувство*удовольствия
и вместе *страха* чего-то вдруг *шевелинулось*
у нее **всердце**. “ (Толстой, 1984: 87)

„ ... и чудно *осећање* *задовољства*
помешано са *страхом* од нечега,
пробуди се у њеном **срцу**. “
(Толстој, 2005: 65)

Наведене емоције (задовољство и страх) нису постојале у простору наведеног локализатора у неком тренутку у прошлости, а потом су се појавиле. Глагол у српском језику **пробудити се** може да асоцира и на усмјерено

² У преводу на српски језик одабрана је друкчија конструкција као преводилачко рјешење, али је сасвим могућа употреба конструкције, која је аналогна оној на руском језику – *стид је резао срце*.

кретање, које је усмјерено одоздо ка горе. Што се тиче морфолошких карактеристика локализатора, он је изражен конструкцијом **в+Л**, односно **у+Л**, коју смо често сретали и при разматрању оријентационог аспекта просторног односа.

Уколико се ради о усмјереном кретању, разликују се три типа у оба језика:

-адлативност (приближавање оријентирау)

-аблативност (удаљавање од оријентира)

-перлативност (пресијецање оријентира)

Адлативне конструкције затичемо у сљедећим примјерима:

„ ... но как изобразить мне тогдашнюю
грусть мою (которую живо сейчас
припомнил), засеvшую **в сердце**...“
(Достоевский, 1975: 22)

„ ... али како да опишем своју
тадашњу *тугу* (које сам се сада живо
сетио), која ми је пала **на срце**...“
(Достојевски, 1992: 33)

„ Так и есть, - подумала Кити, и вся
кровь прилила ей **к сердцу**. “
(Толстой, 1984: 56)

„ Ето ти, - помисли Кити, и сва јој *крв*
појури к срцу. “ (Толстој, 2005: 43)

Адлативне конструкције прате одговарајући глаголи који семантички указују на то да се емоција креће, а понекада, чак, могу рећи нешто и о правцу тога кретања. Више информација добијамо из приједлошко-падежних конструкција, које прецизирају о ком правцу кретања се ради. У руском језику су употријебљене конструкције **в+Л** и **к+Д**, а у српском језику **на+Л** и **к+Д**. Мада у другом примјеру разматрамо кретање *крви*, која, као што је познато, није емоција, примјер сматрамо релевантним, јер конструкција указује на одређене емоције.

Интересантно је да конструкција **в+Л** у руском језику, није преведена еквивалентном **у+Л** у српском језику. И заиста, израз *...али како да опишем своју тадашњу тугу која ми је пала у срце*, није уобичајен у српском језику.

Што се тиче аблативности, издвајамо сљедеће примјере:

„ Ещё немного, и вы произведете
меня в генералы, - отвечал я,
смесьот души. “
(Достоевский, 1975: 44)

„ Још мало па ћете ме и за генерала
произвести, - одговорих ја, *смејући*
се од срца. “
(Достојевски, 1992: 52)

„ Анна Андреевна искрено плакала,
от всей души сожалея моего героя
пренаивно желая хоть чем-нибудь
помочь ему в его несчастиях, что
понял я из ее восклицаний. “
(Достоевский, 1975: 43)

„ Ана Андрејевна искрено плакаше
из свег срца сажалевајући мог јунака
и пренаивно желећи да му чиме
било помогне у његовим“
(Достојевски, 1992: 49)

У овим примјерима кинетичке особине су приписане показатељима одређених емоција. *Смијех* указује на неколико пријатних емоција (радост, срећа, задовољство), док *плач* указује на низ непријатних емоција (туга, сажаљење). У руском језику су то конструкције **от+Г**, а у српском језику конструкције **од+Г** и **из+Г**. Овакве конструкције у оба језика (**от всей души, од свег срца, из свег срца**) наглашавају искреност емоција и њихов интензитет.

Анализирајући већи број примјера из корпуса, примјеђено је да конструкција из српског језика **од свег срца** као свој еквивалент у руском језику врло често има бесприједлошку инструменталну конструкцију **всею душой**. Док наведена конструкција из српског језика означава усмјерено, аблативно кретање, поменута конструкција из руског језика, говори о локативности, при чему је локализатор цијела запремина наведеног органа. И у српском језику, емоција креће са сваког дијела поменутог органа, дакле, захватала је цијелу запремину и сада се одваја од локализатора. Обје конструкције указују на искреност и интензитет емоција.

„ Теперь он **всею душой** раскаивался,
что начал этот разговор со Степаном
Аркадычем. “
(Толстой, 1984: 48)

„ Сада се **од свег срца** кајао што
је почео тај разговор са Степаном
Аркадијевичем. “
(Толстој, 2005: 38)

„ Ей **всею душой** было жалко его,
тем более что она жалела его
в несчастии, которого сама была
причиною. “
(Толстой, 1984: 63)

„ Жалила га је **од свег срца**, утолико
више што га је жалила због несреће
којој је она сама била узрок. “
(Толстој, 2005: 48)

„ Но, душенька, мне просто жалко,
жалко тебя **всею душой**. “
(Толстой, 1984: 78)

„ Али, душо моја, мени те је жао,
жао ми те је од свег срца. “
(Толстој, 2005: 59)

„ Но, душенька, мне просто *жалко*,
жалко тебя **всею душой**. “

(Толстой, 1984: 78)

„ Али, душо моја, мени те је жао,
жао ми те је од свег срца. “

(Толстој, 2005: 59)

Аналогна овој конструкцији у руском језику је конструкција **свом душом/свим срцем**, која је фреквентна у српском језику. Конструкција **всем сердцем** није пронађена у корпусу, што нам говори о фреквентности употребе именица **сердце** и **душа** у руском језику.

*4. Фреквентност употребе именице **сердце (срце)** као локализатора емоција у руском и српском језику*

У рјечнику *Новый объяснительный словарь синонимов русского языка* (1997: 87-91) под одредницом *душа* наводи се да је то, без премца, најважнији невидљиви орган у свијести рускога народа, а самим тим и у руском језику. *Душа* је описана као много комплекснији орган у односу на *срце*, јер се ту одиграва цјелокупни унутрашњи живот човјека, док *срце* има знатно ужу функцију, јер је оно, превасходно, орган човјекових осјећања и жеља. Узрок тако великом значају *душе* у свијести руског народа и руском језику, треба тражити у хришћанској мисли, која прожима руски језик. Многбројни примјери показују нам да у српском језику, *душа* нема примат над *срцем* кад је у питању локализовање емоција, него се чини да су те двије лексеме заступљене подједнако.

„ Анна Андреевна искренно плакала,
от всей души сожалея моего героя
пренаивно желая хоть чем-нибудь
помочь ему в его несчастиях, что
понял я из ее восклицаний. “

(Достоевский, 1975: 43)

„ Ана Андрејевна искрено плакаше
из свег срца сажаљевајући мог јунака
и пренаивно желећи да му чиме
било помогне у његовим“

(Достојевски, 1992: 49)

„ Ещё немного, и вы произведете
меня в генералы, - отвечал я,
смеясь **от души**. “

(Достоевский, 1975: 44)

„ Још мало па ћете ме и за генерала
произвести, - одговорих ја, смејући
се од срца. “

(Достојевски, 1992: 52)

„ вспомнила любовь к себе того,
кого она любила, и ей опять стало
радостнона душе и она с улыбкой
счастья легла на подушку. “

(Толстой, 1984: 64)

„ ... сети се љубави оног кога је и
сама волела, и опет јој би *лако*
на срцу, и леже на узглављу са
срећним осмејком.“

(Толстој, 2005: 49)

„ Теперь он **всєю душой** раскаивался,
что начал этот разговор со Степаном
Аркадычем. “

(Толстой, 1984: 48)

„ Сада се **од свег срца** кајао што
је почео тај разговор са Степаном
Аркадијевичем. “

(Толстој, 2005: 38)

„ Ей **всеюдушой** было жалко его,
тем более что она жалела его
в несчастьи, которого сама была
причиною. “

(Толстой, 1984: 63)

„ *Жалила* га је **од свег срца**, утолико
више што га је жалила због несреће
којој је она сама била узрок. “

(Толстој, 2005: 48)

5. Закључак

Анализа поменутих примјера је имала за циљ да покаже које кон-
струкције су најфреквентније у датом семантичком контексту и да ли на том
плану постоје одређене разлике у два сродна језика, какви су руски и српски.
Примјери су показали да се емоције у оба језика најчешће локализују у уну-
трашњост срца као локализатора, што се изражава конструкцијама **в/у+Л**.
У руском језику се веома ријетко налазе примјери у којима је емоција лоци-
рана на површину срца као локализатора, за разлику од српског језика, гдје
је заступљена конструкција **на+Л** у наведеном контексту. Преводни екви-
валенти оваквим конструкцијама у руском језику су конструкције **в+Л**, ако
је локализатор *срце* или **на+Л**, ако је локализатор *душа*. Евидентно је да је
при изражавању оријентационог аспекта у наведеном контексту доминантан
спацијални локатив у оба језика.

У руском језику *душа* је много заступљенија у овом контексту, него
што је то лексема *сердце*. О томе свједоче анализирани примјери, као и рјеч-
ници руског језика. У српском језику *срце* има подједнако важну улогу у из-
ражавању датог значења као и лексема *душа*.

Извори

- Достоевский 1975: Ф. М. Достоевский, *Подросток*, Москва, Наука.
Достојевски 1992: Ф. М. Достојевски, *Дечко*, Горњи Милановац, Дечје новине.
Достојевски 1988: Ф. М. Достоевски, *Понижени и увређени*, Београд, Рад.
Достоевский 1971: Ф. М. Достоевский, *Униженные и оскорбленные*, Москва, Детская литература.
Толстой 1984: Л. Н. Толстой, *Анна Каренина*, Москва: Правда.
Толстој 2005: Л. Н. Толстој, *Ана Карењина*, Београд: New media.

Литература

- Александрова 1975: З. Е. Александрова, *Словарь синонимов русского языка*, Москва, Русский язык
Казарина 2002: В. И. Казарина, *Синтаксический концепт „состояние“ в современном русском языке (к вопросу о его формировании)*, Елец.
Миливојевић 2008: Z. Milivojević, *Емосије*, Novi Sad, Psihopolis.
Мирић 2007: Д. Мирић, Предикати емоционалног односа жаљења у руском и српском језику,
Зборник Матице српске за славистику, Нови Сад, Матица српска.
Московљевић 2000: М. Московљевић, *Речник савременог српског књижевног језика с језичким саветником*, Београд, Гутенбергова галаксија.
Ожегов, Шведова 2010: С. И. Ожегов, Н. Ю Шведова, *Толковый словарь русского языка*, Москва,
Российская академия наук, Институт русского языка им. В. В. Виноградова
Пипер 1977-1978: П. Пипер, Обилежавање просторних односа предлошко-падежним конструкцијама у савременом руском и савременом српскохрватском књижевном језику: *Прилози проучавању језика*, књ. 13-14, Нови Сад.
Пипер, Антонић и др. 2005: П. Пипер, И. Антонић и др. *Синтакса савременог српског језика (проста реченица)*, Београд, Београдска књига; Институт за српски језик САНУ.

Рјечник 1997: *Новый объяснительный словарь синонимов русского языка* – первый выпуск,

Москва, Языки русской культуры.

Рјечник 1983: *Словарь сочетаемости слов русского языка*, Москва, Русский язык.

Весна Д. Мичич

ПРЕДЛОЖНО-ПАДЕЖНЫЕ КОНСТРУКЦИИ С ЗНАЧЕНИЕМ ЛОКАЛИЗАЦИИ ЭМОЦИЙ (ЛОКАЛИЗАТОР *СЕРДЦЕ*) В РУССКОМ И СЕРБСКОМ ЯЗЫКАХ

Цель этой работы есть показать какие предложно-падежные и падежные конструкции мы используем чтобы выразили локализацию эмоций в русском и сербском языках, и чтобы увидели существуют ли сходства или различия в этих двух языках. Тоже, эта работа должна показать существует ли разница в семантических характеристиках двух лексем – *сердце* и *срце* и частота их употребления в данном контексте в русском и сербском языках. Анализ сделан на морфологическом и семантическом планах и показал небольшие различия на обоих планах. В русском языке чаще употребляется лексема *душа* в данном контексте, а причина находится в христианской традиции. В сербском языке, обе лексемы употребляются часто.

Ключевые слова: сердце, локализатор, объект локализации, эмоция, предложно-падежная конструкция.